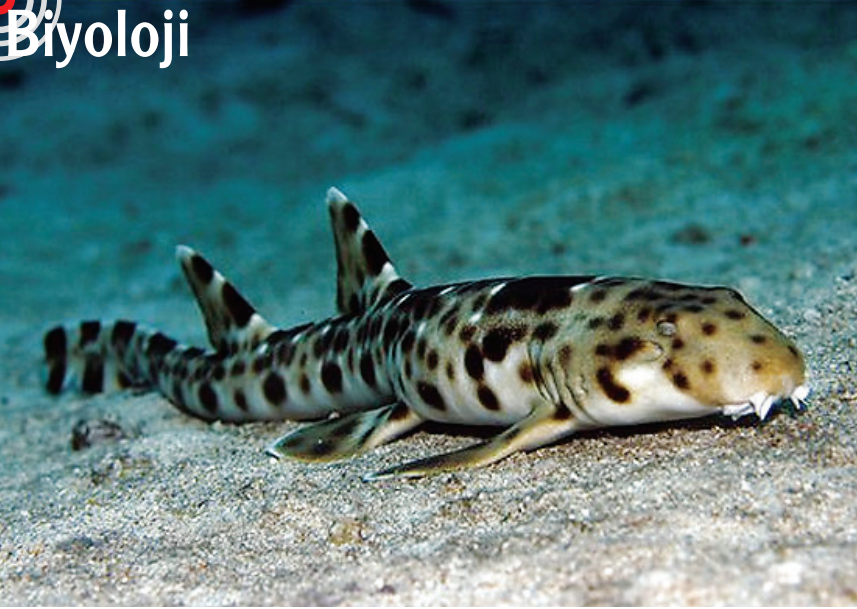

Raşit Gürdilek - Zeynep Tozar

Biyoloji

50 Yeni Deniz Canlısı Türü Bulundu

Yakın zamanlarda Uluslararası Doğa Koruma Birliği (Conservation

International) tarafından Endonezya'nın Papua bölgesine düzenlenen iki araştırma gezisinin sonuçları şaşırtıcı: aralarında yüzgeçleri üzerinde 'yürüyen' yeni bir apolet köpekbalığı türü (*Hemiscyllium freycineti*), yine yeni bir

günbalığı türü, birçok resif oluşturuvcu mercan ve mantis karidesi türlerinin bulunduğu, 50'nin üzerinde yeni tür! Bölgedeki Bird's Head adalar grubu çevresi, barındırdığı 1200'ün üzerinde balık ve 600 kadar resif oluşturuvcu mercan türüyle, dünya toplamının % 75'ini oluşturan, çok zengin bir tür çeşitliliğine sahip. "Araştırma yaptığımız altı alanın -ki, bunların toplam alanı iki futbol sahasınıniki kadar- her birinde yaklaşık 250'şer resif oluşturuvcu mercan türü vardı" diye anlatıyor ekipten Mark Erdmann. "Bu, Karayip Denizi'nin tümünde içerilen mercan türlerinin 4 katından fazlası demek!" Papua resiflerini birer 'tür fabrikası' olarak tanımlayan ekip üyeleri, bölge sularının aşırı avlanma (özellikle dinamitle avlanma), orman tahribatı ve madencilik uygulamaları nedeniyle tehlike altında olduğunu ve acil koruma önlemleri alma gerekliliğini vurguluyorlar. Şu anda bölgenin yalnızca % 11'lik bölümü koruma altında.

Conservation International Basın Duyurusu, 18 Eylül 2006

Sahtekarlığın Böylesi!

Sahtekarlık, parazitlerin ortak özelliği. Ama yakıbböceğinin sahtekarlıkta varabileceği nokta, gerçekten şaşırtıcı. Yeni bir çalışmanın sonuçlarına göre böceğin larvalarının gözettilikleri ana strateji, bir çöl arısı türünün dişilerinde bulunan feromonlara (bir canlı tarafından üretilen ve aynı türün bireylerine belirli mesajlar vermesini sağlayan kimyasallar) benzer kimyasallardan yararlanarak onu 'taklit etmek'. Asıl çarpıcı olansa bu stratejiden çok, senaryonun incelikli ayrıntıları: Baklagiller ailesinden bir bitkinin (*Astragalus lentiginosus var. borreganus*) tabanına bırakılmış yumurtalardan çıkan larvaların ilk işi, dal ucuna tırmanarak orada bir yığın oluşturmak. Bu, öylesine bir yığın değil; görüntüsü tıpkı bir dişi arınıninkine benziyor! Yığını görünce hayalindeki dişiyi bulduğunu

sanarak ona yaklaşan erkek arı, bir anda larvaların istilasına uğruyor. Gerçeğin farkına geç varsa da, dişisini bulma azminden birşey kaybetmemiş olarak uçmaya devam eden arının hedefi, aslında larvalarinkine aynı. Erkek arı çiftleşene kadar onu uçak niyetine kullanan larvalar, çiftleşme sırasında erkeği bırakıp dişiye geçiyor ve yeraltındaki yuvasına kadar ona eşlik ederek bıraktığı yumurtayı, yanibaşındaki polen ve nektar hazinesiyle

birlikte afiyetle yiyorlar! Bu canlılar ve aralarındaki ilişkiyi daha önce de incelemiş olan John Hafernik ve Leslie Saul-Gershenz (Ekosistemleri Yaşatma Merkezi, San Francisco), erkek arıların başlangıçtaki yanılığının yalnızca görüntüye bağlı olmadığını söylüyorlar. Araştırmacılara göre kritik rolü oynayan, kimyasal sinyaller; yani koku. Alüminyum folyodan yapıp sonra da boyadıkları dişi arı modellerinin, erkekleri kendilerine çekmedeki başarısızlığını gören araştırmacılar, bunları böcek larvaları ve dişi arılardan elde ettikleri sıvılarla sıvayarak hedeflerine ulaşabilmişler. Keşfettikleri bir başka şey de, sıvıların benzer bileşimde olduğu ve yoğunlukları arttıkça erkekleri çekme oranının da arttığı. Tahminlerine göre larvaların böylesine yoğun bir biçimde toplanmalarının nedeni de, sinyalin dozunu arttırmak.

ScienceNOW, 11 Eylül 2006